

ציון תכולה - ואהבת לרעך כמוך

שוחחו בכיתה על מצוות "ואהבת לרעך כמוך" -

- אילו סוגים של אהבה אנחנו מכירים? מה ההבדל בין אהבת ההורים לאהבת האחים (אהבת החברים)?
  - כיצד אנחנו אוהבים את 'רעינו' (חברנו)? מה כוללת האהבה הזאת?
  - מה 'החוכמה' לקבוע מצווה שמצווה לאהוב מישהו שאנחנו כבר אוהבים? מה מבקשת המצוות מאיתנו שאנחנו לא עושים כבר?
  - מיהו רעך? האם רק את החברים (הרעים) אנו מצווים לאהוב? (שימו לב למילה רַע, מדוע נעשה שימוש דווקא במילה הזאת? מי מסתתר מאחורי הרַע?)
  - האם ניתן לצוות על אהבה? כיצד ניתן לצוות על רגש?
  - האם ניתן לאהוב מישהו כמוך? כמו שאתה אוהב את עצמך?
  - האם יתכן מצב בו ילד או מבוגר יאהב אדם קרוב כמו שהוא אוהב את עצמו? האם אתם מכירים חברויות או אהבות שכאלה מסביבתכם הקרובה (או אפילו מעצמכם)?
- קראו יחד את השיר הבא מאת יהונתן גפן. (רצוי גם להשמיע)

אני אוהב

אני אוהב את גלית
(בעקר עם צמות)
ואת זאת עם הנמשים
(ואת זאת עם הגמות)

אני אוהב את אמא
(ואת אבא גם)
ואת שולה הגננת
(ואת הדודה מרים)

אני אוהב את סבתא ואת סבא
ואני אוהב את אחותי
(אכל הכי הכי הרבה
אני אוהב אותי).

אני אוהב שוקולד
ועוגות גבינה
וארטיק וסקריות
(ותות גנה).

אני אוהב ימי הולדת
ושקיות עם דברים טובים
ואת השמש ואת הירח
(וגם כמה כוכבים).

אני אוהב את החרף
ואת הקיץ ואת הסתו
ואת האביב
(ואת מה שעכשו).

- אילו סוגי אהבות מופיעים בשיר? מיינו אותם ושוחחו על אהבות של התלמידים: למאכלים, לימים מיוחדים, לעונות, לאנשים ועוד.
- בסוף השיר אומר הילד - הכי הרבה אני אוהב אותי -
- מתי אנחנו אוהבים את עצמינו הכי הרבה? (למורה: חשוב לא להיכנס לעמדות צדקניות וחוסמות - העמדה המוצגת בשיר מאד אנושית ונורמלית - גם לבוגרים).

האם ישנם מצבים שבהם אנחנו פחות אוהבים את עצמינו? מתי? מה קורה אז? (למורה): שימי לב שבעומק הפסוק ישנה אמירה שמי שלא יכול לאהוב את עצמו לא יוכל באמת לאהוב אדם אחר – ניתן לשוחח על השאלה האם כשאני לא אוהב את עצמי אני יכול לאהוב אדם אחר? ומה הקשר בין אהבת הזולת לאהבת עצמי?)

קראו את הקטע הבא מתוך ספרא, קדושים, ד' פ"ט ע"ב:

"ואהבת לרעך כמוך" –
ר' עקיבא אומר: זה כלל גדול בתורה.

מדוע סבור רבי עקיבא שזהו כלל גדול כל כך? האם אין כללים גדולים ממנו?

!אהבת... תוספת למתקדמים מתוך ויקרא יט, פסוקים לג-לד

יְכִי וְגֹזַר אֶתְךָ גֵר בְּאַרְצְכֶם...

בְּאַזְרַח מִכֶּם יְהִי לְכֶם הַגֵּר הַגֵּר אֶתְכֶם

וְאַהֲבֵת לוֹ כְּמוֹךָ

כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאַרְץ מִצְרָיִם

אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם

שימו לב לביטוי הקורא לאהוב את הגר – באילו מילים היו התלמידים משתמשים

כדי לציין יחס טוב אל הגר? (למשל: כבוד, שיוויון זכויות, סיוע, חמלה ועוד)

מדוע הכתוב משתמש בדיוק באותן מילים? האם זה ניתן לאהוב כך אדם זר (ולעיתים 'משונה' בעינינו?)

האם זו מצווה קלה או קשה יותר מאהבת הרע?

מהי הסיבה שעלינו לאהוב את הגר ואת הרע באותה מידה? האם זה אפשרי?

מתי אנחנו הרגשנו גרים? תארו את ההרגשה

כיצד היינו רוצים שיתייחסו אלינו במצב הזה? (האם המילים שציינתם קודם היו

משמחות אתכם? האם הייתם רוצים שיכבדו או יחמלו עליכם?)

בת
הַרְיֵנִי מְקַבֶּלֶת עַל עֲצָמֵי מִצּוֹת עֲשֵׂה
שֶׁל "וְאַהֲבַת לְרַעְךָ כְּמוֹךְ".
(ויקרא יט, יח)

בן
הַרְיֵנִי מְקַבֵּל עַל עֲצָמֵי מִצּוֹת עֲשֵׂה
שֶׁל "וְאַהֲבַת לְרַעְךָ כְּמוֹךְ".
(ויקרא יט, יח)

למורה: מדובר בברכה קשה במיוחד ולכן יש לקיים עליה דיון היוצא מנקודת ההנחה שלמילים שלי יש משמעות ולא אומרים אותן סתם. הברכה קשה כי בניגוד לרוב הברכות היא מטילה את האחריות על האדם ולא משליכה על האל מיני בקשות והודיות.

האם אנחנו יכולים לעמוד במצווה הזאת?

מה פירוש "מקבל על עצמי"? (שוחחו על מהותה של קבלת החלטה פנימית-אישית)

– מתי בעבר קיבלו התלמידים החלטה אישית לעמוד בהתנהגות מסויימת? מה זה דרש

מהם? האם עמדו או מה הכשיל אותם?

מהי מצוות עשה?

מציאות עשה – ולא תעשה היקצת?

תרי"ג (613) המצוות המופיעות בתורה מחולקות לשתי קבוצות עיקריות:

* רמ"ח (248) מצוות "עשה" - מצוות המורות לאדם מה עליו לעשות, למשל "כבד את אביך ואת אמך".

* שס"ה (365) מצוות "לא תעשה" - מצוות המורות לאדם מה אסור לו לעשות, למשל "לא תרצח".

מצאו דוגמאות המוכרות לכם למצוות עשה ולא תעשה

כיצד יכולה מצוות "ואהבת" להיות מצוות עשה? שוחחו על דרכים להופכה

למצוות עשה עבור הכיתה ככיתה: מה אנחנו ככיתה יכולים לעשות על מנת להגביר את ה"ואהבת" ביננו?

שאלו את התלמידים אם הם חושבים שהם יכולים לעמוד בברכה הזאת, נסו

לקיים דיון כנה ככל האפשר – ניתן לאפשר לתלמידים שרוצים בכך להתחייב לנוסח אחר (מקבל על עצמי לא לקלל/להרביץ, מקבל על עצמי לכבד וכו).

ניתן גם, לאחר דיון, להגיד את הברכה כברכה קולקטיבית כיתתית (הרי אנחנו

מקבלים על עצמינו ככיתה...." וכו)

ציירו את מצוות "ואהבת לרעך כמוך".

הַרִינִי מִקְּבֻלַּת עַל עֲצָמֵי מִצּוֹת עֲשֵׂה
נֶשֶׁל "וְאַהֲבַת לְרַעְךָ כְּמוֹךָ".

(ויקרא יט, יח)